

עה:

והחזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין) הקשה, לדעת רבי נתן שאין אכילת פסחים מעכבת, מדוע פסח הבא בטומאה נאכל בטומאה, הלא כיון שאכילת פסחים אינה מעכבת, נמצא קרבן פסח כשאר קרבנות, ויהא הדין שמביא בטומאה, ולא יאכל בטומאה. ותירץ, שאם אינו נאכל בטומאה, א"כ בבעלים טמאים אין הגברא ראוי לאכילה בשעת שחיטה, ובזה ודאי מודה רבי נתן שצריך שיהיו הבעלים ראויים לאכילה בשעת השחיטה. ולכך מותר לאכול בטומאה, שאם לא כן לא יהיו הבעלים חשובים ראויים לאכילה בשעת שחיטה.

ו. דלמא שאני התם דאי ממשכי הני וכו' פירש רש"י, שגם אם ימשכו אלו שיש בהן יותר מכזית לכל אחד, עדיין הוא ראוי להנשאים. וביאר החכמת מנוח, שרש"י סובר שאין כולם יכולים לימשך בשעת זריקה אלא רק קצתן, וצריך שישארו קצתן שיש להם כזית.

ז. אמר רבי אלעזר במחלוקת שנויה ורבי נתן היא הקשה החזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין), שהרי רבי נתן מודה שאם נטמא הבשר אינו זורק את הדם לכתחילה כפי ששנינו במשנתנו, שלמצוה צריך 'איש לפי אכלו', ולכך גם אם נטמאו הבעלים לאחר שחיטה, מדוע יזרק הדם לכתחילה, הרי למצוה צריך איש לפי אכלו, ואין הבעלים יכולים לאכול הבשר. ותירץ, שהדין שאם נטמא הבשר אינו זורק הדם, הוא דוקא בשאפשר לו להביא פסח אחר, שכדי לקיים מצות איש לפי אכלו מוציאים את הפסח הנשחט לבית הפסול, ומביא פסח אחר כדי לקיים מצות אכילה, אבל כשנטמאו הבעלים לאחר שחיטה, שאי אפשר לקיים מצות אכילה, זורק את הדם לכתחילה כדי לקיים עיקר מצות קרבן פסח, ואין דוחין אותו לפסח שני, כיון שאפשר לו לקיים עיקר מצות קרבן פסח בראשון.

ח. הכא במאי עסקינן בציבור דאפילו בטומאה נמי עבדי וכו' כתב החזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין), שמה שאמרו יזרק הדם בטרה, הוא רק מדרבנן, שהרי כיון שהציבור נטמאו, הדין נותן שגם כהן טמא יכול לזרוק הדם, ומה שאמרו יזרק הדם בטרה, הוא משום גזירה שמא יאמרו וכו'.

א. נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם יש להקשות, כיצד נטמא הבשר והחלב קיים קודם זריקת הדם, הרי עדיין הבשר והחלב מחוברים. וכתב התפארת ישראל (יכין כ"ז) שמדובר כשאחר היה ממרס בדם עד שהוציאו את החלב.

ב. נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם השפת אמות דן באופן שנשאר כזית שלא נטמא, האם כולם יוצאים בפסח זה, שהרי כל אחד ראוי שיאכל אותו כזית, או שכיון שכולם שותפין, נמצא שאין לכל אחד רק משהו בזה הכזית, ואין זורקים הדם. והביא מה שמבואר בהמשך הסוגיא, שלפי רב נתן שייך לומר הואיל ואי ממשכי הני וכו', וא"כ י"ל שסברא זו נשאר גם למסקנא.

ג. אם זרק הורצה וכו' הגמרא מעמידה את המשנה כרבי נתן לפי רב, שסובר שאין אכילה מעכבת, ולכך אם זרק הורצה אפילו אם אין בשר. ומה ששנינו שלכתחילה אין זורקין, כתבו התוס' (לקמן פ: ד"ה נזרק) שהוא רק מדרבנן.

ד. אכילה לא מעכבא פירש רש"י, שאין האכילה מעכבת את הכפרה בדיעבד. ובשו"ת משנה הלכות (חלק ט"ו, סי' ק"ט) העיר על הלשון 'כפרה', שלכאורה קרבן פסח לא בא לכפרה על שום חטא. וביאר שהלשון 'כפרה' הוא על מצות עשה של קרבן פסח. והביא מכמה מקומות שהגמרא נקטה לשון 'כפרה' לענין קרבנות שלא הובאו לשום חטא, וביאר שלשון הכפרה היא שעושה ריצוי הקרבן, שכל קרבן בא לאיזה ריצוי, ו'מכפר' פירושו שהורצה לו.

ה. אלא רב דאמר כרבי נתן דאמר אכילת פסחים לא מעכבא כתב בתוס' הרשב"א שבכמה משניות מבואר שאכילת פסחים בפועל אינה מעכבת, ואף מי שאינו אוכל הפסח אינו חייב להקריב פסח שני. אלא שהגמרא מחפשת תנא הסובר שאין צריך שיהיה ראוי לאכילה בשעת זריקה, וכן מבואר בתוס' (ד"ה לימא).